

Utbildningsinspektion i Dalhem och Endre skolor, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolorna	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	4
Bedömning av genomförandet.....	6
Bedömning av förutsättningarna	11

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Dalhem och Endre skolor och besökt skolorna den 25, 26 och 27 september 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Gotlands kommun och Dalhem och Endre skolor, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Dalhem och Endre skolor intervjuades rektorn, lärare, elevvårdspersonal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser och verksamheten i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Dalhem skola	Antal elever
Förskoleklass	17
Grundskola	58

Endre skola	Antal elever
Förskoleklass	14
Grundskola	65

Källa: Skolans egna uppgifter från september 2007.

På båda skolorna finns förskoleklass, grundskolans årskurser 1–6 och fritidshem. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen beskrivs i en separat rapport för kommunen.

Endre skola har inför höstterminen 2007 blivit sammanslagen med Barlingbo skola som lades ner till höstterminen 2007.

På båda skolorna har förskoleklass och grundskola inspekterats. Skolbarnsomsorgen beskrivs i särskild rapport för kommunen.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Dalhems och Endre skolor och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Elevernas kunskapsresultat på de nationella proven i svenska, engelska och matematik har förbättrats under de senaste åren och visar goda resultat. Dock gör skolorna inte en systematisk sammanställning av elevernas samlade kunskapsresultat i samtliga ämnen. Elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen bör stärkas liksom deras kännedom om målen för utbildningen. Åtgärder för elever i behov av särskilt stöd bör följas upp och utvärderas. Dalhems skola inkluderar oftast stödet i den vanliga undervisningen, medan stödet exkluderas på Endre skola. Flera elever från Endre skola hänvisas till särskilda undervisningsgrupper på andra skolor. Skolorna bör förbättra arbetet med att utveckla de undervisningskvaliteter som läroplanen anger. Skolornas kvalitetsarbete bör utvecklas liksom rektors pedagogiska ledarskap. Den dominerande bilden av Dalhem skola visar att eleverna är trygga och trivs. Värdegrundsarbetet på Endre skola bör dock stärkas ytterligare och likabehandlingsplanen måste utvecklas liksom elevernas medverkan i arbetet med denna

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolorna gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen, avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolornas likabehandlingsplaner uppfyller inte de krav som ställs på sådana planer (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med likabehandlingsplan).

- Endre skola bedriver inte ett tillräckligt målinriktat arbete för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling (5 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Eleverna ges inte förutsättningar att nå de nationella målen för utbildningen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Elevens val anordnas inte i enlighet med förordningen (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas inte i enlighet med förordningens krav (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen utarbetas inte under medverkan av elever (4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för det pedagogiska ledarskapet på skolan (2 kap. 2 § skollagen, avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolorna inom följande områden.

- Endre skola bör analysera resultaten av normer och värden och vidta åtgärder så att alla elever känner sig trygga i skolan.
- Skolorna bör förbättra elevernas kännedom om målen för utbildningen samt förbättra elevernas möjligheter till inflytande över undervisningen.
- Dalhems skola bör förbättra elevernas möjlighet till inflytande över verksamheten i stort.
- Skolorna bör förbättra sitt arbete med att utveckla de undervisningskvaliteter som läroplanen anger samt förbättra arbetet med att diskutera läroplanens strävansmål.
- Skolorna bör förstärka sitt arbete med att skapa en samsyn kring de nationella kursplanerna.
- Skolorna bör säkerställa att eleverna ges särskilt stöd i andra ämnen än svenska och matematik om ett sådant behov finns samt förbättra arbetet med att utvärdera och analysera resultatet av insatta stödåtgärder.
- Endre skola bör förbättra sitt arbete med att anpassa undervisningen efter elevers behov.
- De individuella utvecklingsplanerna bör förbättras så att den tydligare kopplas till de nationella kursplanemålen i samtliga ämnen.
- Skolorna bör förbättra arbetet med att bedöma elevernas kunskapsutveckling mot de nationella målen samt finna former för en rättvis och likvärdig bedömning av elevernas kunskaper.
- Skolans kvalitetsredovisning och kvalitetsarbete bör utvecklas i enlighet med de nationella kraven.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolornas elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

Av inspektionen framgår att skolornas verksamhet i förskoleklassen rymmer såväl lek, rörelse och skapande verksamhet som arbete med grundläggande språkliga och matematiska begrepp. Inspektörerna bedömer att förskoleklassernas verksamhet ger eleverna förutsättningar att utvecklas på det sätt som anges i de nationella målen för skolformen.

Tabellen nedan visar resultaten av de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2005 - 2007. Av tabellen framgår att resultaten har förbättrats med undantag av resultatet i matematik på Endre skola. Variationen av resultaten i svenska, engelska och matematik är stor. Den varierar mellan 62 till 100 procent elever som nått målen. Enligt rektorn kan variationen till viss del bero på att bedömningen av proven gjordes utan gemensam diskussion. (Detta behandlas i avsnittet Utvärdering av lärandet). Skolorna har inte analyserat orsaker till förändringarna i resultaten för att kunna se eventuella effekter av undervisningsmetoder, gruppstorlekar, insatt stöd, bedömningar eller läromedel. Rektorns ansvar i detta avseende bör förbättras. I skolornas kvalitetsredovisning har rektorn beskrivit att åtgärder måste vidtas för att elevernas kunskapsresultat ska bli bättre i hela Roma skolområde.

Tabell, Nationella ämnesprov i åk 5. Andelen elever (%) som enligt skolans bedömning har uppnått målen för proven.

Dalhems skola	År 2005	År 2006	År 2007
Svenska	91	62	100
Engelska	91	77	100
Matematik	91	62	85

Endre/ Barlingbo skola	År 2005	År 2006	År 2007
Svenska	79	100	100
Engelska	79	91	94
Matematik	86	91	88

Källa: Skolornas egna samt Gotlands kommun, Barn- och utbildningsförvaltningen/Utvecklingsavdelningen GCN

Enligt läroplanen har rektorn ansvar för skolans resultat och för att det följs upp och utvärderas i relation till de nationella målen. Det är således nödvändigt att en samlad bild finns av elevernas resultat på skolnivå och att dessa ligger till grund för analys och förbättring av verksamheten i stort. På skolnivå, utöver resultaten från de nationella ämnesproven, finns inte en sammanställning över hur stor andel av eleverna som uppnår de nationella målen i årskurs 5 i kursplanernas ämnen. Inspektörerna bedömer att skolorna måste förbättra arbetet med att systematiskt följa upp och utvärdera det samlade resultatet av elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas mål att uppnå i årskurs 5 i samtliga ämnen. I detta sammanhang bör även resultat från elever i grundskolans lägre års-

kurser och eventuella skillnader i resultat mellan pojkar och flickor utvärderas och analyseras.

I läroplanen och de nationella kursplanerna anges mål för utbildningen, övergripande och i de enskilda ämnena. Skolan ska klargöra för eleven vilka målen är och kontinuerligt följa upp elevernas kunskapsutveckling. Av inspektörernas intervjuer med elever på skolorna framgår att deras kännedom om målen är mycket liten, vilket också lärarna bekräftar. Skolorna har inga riktlinjer eller strategier för hur detta ska göras. Det är den enskilde läraren som själv utformar hur målen presenteras och i vilka ämnen det sker. På Endre skola tog dock inspektörerna del av lokalt formulerade mål i de flesta ämnen. Rektorn och lärarna är väl medvetna om vikten av elevernas målkännedom men har inte enats om hur man ska arbeta för att stärka denna. Inspektörerna bedömer att skolorna bör förbättra elevernas kännedom om målen för utbildningen samt tydligare anknyta till de nationella kursplanerna och rektorns ansvar i detta arbete bör stärkas.

Normer och värden

I skolornas kvalitetsredovisning för år 2005/2006 anges att 90 procent av eleverna i årskurs 5 och 95 procent i årskurs 3 på Dalhems skola känner sig trygga. På Endre skola uppger 97 procent av eleverna i årskurs 5 och 95 procent i årskurs 3 att de känner sig trygga i skolan. Motsvarande enkät från år 2007 visar att resultatet är lägre för årskurs 3 i Dalhems skola. På Endre skola visar resultatet en stor nedgång i årskurs 3. Det är framför allt flickornas resultat som sjunkit. I skolornas kvalitetsredovisning beskrivs att de åtgärder skolorna ämnar vidta är ständiga diskussioner om hur man tillsammans kan förbättra skolmiljön så att alla känner trygghet. Inspektörerna bedömer att det är angeläget för skolorna att analysera resultaten och vidta åtgärder så att alla elever känner sig trygga i skolan.

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Inspektörerna iakttog vid inspektionsbesöket att det fanns elever som blev kränkta av vuxna i ord och skrift på Endre skola. I intervjuer med lärare på skolan användes även språk som "förvaring" av elever. Rektorn och annan personal tillstår att det finns brister i vuxnas bemötande av barnen på Endre skola som inte är förenligt med den värdegrund som finns i styrdokumentet. (Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS:2007:7) för arbetet med att främja likabehandling. Sammantaget bedömer inspektörerna att Endre skolas resultat i arbetet med att skapa trygghet och trivsel för eleverna bör stärkas och rektorns roll i detta arbete blir tydligare.

I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet uttrycks att de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, ska omfatta alla elever, och att eleverna ska ha ett reellt inflytande på utbildningens utformning. I en elevundersökning för år 2006 uppger 95 procent av eleverna i årskurs 3 och 79 procent av eleverna i årskurs 5 på Dalhems skola att de har inflytande och får ta ansvar. På Endre skola uppger 70 procent av eleverna i årskurs 3 och 95 procent i årskurs 5 att de upplever sig ha ansvar och inflytande över sin utbildning. I skolornas kvalitetsredovisning anges att målet är att hitta en gemensam

strategi för att öka elevernas inflytande över sitt lärande. Dock uppger både elever och lärare i intervjuer att eleverna har små möjligheter att påverka sin utbildning och även sin miljö.

De elever som inspektörerna samtalar med uppger att elevinflytandet stannar vid att de enbart får välja arbetsuppgifter efter att vissa obligatorier klarats av. Lärarna instämmer i att det förhåller sig på detta sätt.

Däremot uttrycker eleverna att de oftast får vara med och påverka innehållet i de veckovisa "utepassen" som finns på båda skolorna. Inspektörerna bedömer sammanfattningsvis att elevernas inflytande över undervisningens utformning bör förbättras.

För att ge eleverna möjlighet till inflytande över verksamheten i stort har Endre skola valt att arbeta med både klass- och elevråd. Eleverna berättar hur de har kunnat påverka den yttre miljön. De tycker också att detta arbete är viktigt. Inspektörerna bedömer att detta arbete på Endre skola är gott. Dalhems skola har inte klass- och elevråd eller motsvarande. Eleverna där gav inte heller exempel på hur de har varit med och påverkat sin miljö. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över verksamheten i stort bör förbättras på Dalhems skola. Eleverna bör också i större uträkning göras medvetna om varför de ska ha möjlighet till inflytande, då de inte kan förklara varför det är viktigt.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolläring och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplan och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Alla verksamheter ska upprätta en likabehandlingsplan som beskriver ett målinriktat arbete som främjar dessa ändamål. Båda skolorna har upprättat likabehandlingsplaner samt en handlingsplan mot mobbning. Dessa innehåller bland annat beskrivning av diskrimineringsgrunderna. Vid eventuell mobbning hänvisas till den mobbningsplan som finns beskriven på skolornas hemsida, vilket inte är förenligt med kraven på vad en likabehandlingsplan ska innehålla. Likabehandlingsplanerna avser både skola och fritidshem. Eleverna har inte varit med i arbetet att utarbeta likabehandlingsplanen, vilket skolorna måste åtgärda. De saknar, utifrån en aktuell kartläggning av verksamheternas behov, en specifik redovisning av planerade insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. I planerna saknas en klar ansvarsfördelning mellan rektorn och övrig personal. Det saknas rutiner för akuta åtgärder vid eventuella situationer av kränkande behandling, hur dokumentationen förs i samband med detta. Vidare saknas beskrivningar av åtgärder vid personals eventuella kränkningar av elever. Planerna bör även dateras. Inspektörerna bedömer att skolornas likabehandlingsplaner måste förbättras.

Skolorna arbetar förebyggande med bl.a. faddersystem, social och emotionell träning samt samtalar om inträffade incidenter. I klasserna diskuteras förhållningssätt tillsammans med eleverna. Elever och föräldrar uppger att de vet vart de ska vända sig om kränkningar inträffar mellan elever. Däremot är eleverna

osäkra på vart de ska vända sig om någon vuxen kränker dem. Samtliga intervjuade på båda skolorna uppger dock att personalen oftast vidtar åtgärder om kränkningar sker. Eleverna på båda skolorna är klara över vad som förväntas av dem och att man ska vara ”en god kamrat”. Av samtliga intervjuer framgår att skolorna arbetar med värdegrundsarbetet, vilket även inspektörerna såg vid klassrumsbesöken.

Trots detta arbete på Endre skola, har det inte gett tillräckligt gott resultat vilket beskrivits ovan. Detta måste skolan analysera och förbättra. Inspektörerna bedömer att värdegrundsarbetet med eleverna på Dalhems skola är gott.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Skolorna är organiserade i arbetslag. Av intervjuer med personalen och rektorn framgår att varje arbetslag diskuterar läroplanens och de nationella kursplanernas mål att uppnå och att lärarna försöker utforma undervisningen med utgångspunkt i dessa. Lärarna har dessutom deltagit i diskussioner med andra skolor i Romaområdet kring detta. Lärarna uppger dock att läroplanens strävansmål såsom nyfikenhet, förtrogenhet och utvärdering av det egna lärandet inte diskuteras i så stor utsträckning eller har så stort genomslag i undervisningen. Inspektörerna bedömer skolornas arbete med att diskutera de strävansmål som uttrycks i läroplanen bör förbättras. Rektors ledning i detta arbete måste bli tydligare.

Förskoleklassen är en del av skolan och det första steget i att genomföra och uppfylla läroplanens mål. Genom förskoleklassen ska övergången från förskola till grundskola underlättas. Därför är det viktigt att förskolans pedagogik med lek, omsorg, skapande och barnets eget utforskande får genomslag i verksamheten och att året i förskoleklassen skiljer sig från åren i grundskolan. Förskoleklassen har en speciell ställning mellan förskolan och åren i grundskolan och ska vara en integrering av de olika kulturerna.

Inspektionen visar att förskoleklassen har definierat vissa uppnåendemål för eleverna, vilket inte är i enlighet med skolformen. Inspektörerna pekar på risken med att verksamheten i förskoleklassen tenderar att bli för skollik och att förskolans pedagogik kommer i skymundan.

Av läroplanen framgår bl.a. att skolan ska sträva efter att varje elev lär sig diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem samt att reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. Klassrumsbesök och intervjuer visar att organisationen är flexibel och arbetssätt och arbetsformer varierar. Dock uppger eleverna att mycket arbete sker i arbetsböcker med att fylla i svar. Inspektörerna såg variation i form av dramaövningar, musicerande i helklass och grupparbeten i fysik. Inspektörerna bedömer att det finns inslag i undervisningen som ger eleverna möjlighet att uppnå de olika former av kunskap som läroplanen beskriver, men det är beroende av lärare, och påpekar vikten av att skolorna diskuterar hur undervisningen ska varieras så att alla elever får möjlighet att utveckla de olika kunskapsformer som läroplanen beskriver. Inspektörerna bedömer att skolorna bör förbättra arbetet med att utveckla de undervisningskvaliteter som läroplanen anger, och att rektorns roll i detta arbete behöver stärkas.

Individanpassning och stöd

I skollagen föreskrivs att särskilt stöd ska ges elever som har svårigheter i skolarbetet. Beslut om särskilt stöd fattas av rektor.

Lärare, rektor och elevvårdspersonal uppger att skolorna har rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd i ämnena svenska och matematik där det finns diagnoser och prov. Skolorna har valt att satsa på hög personaltäthet i klasserna, vilket ger få elever per vuxen. Lärarna får även handledning av en specialpedagog för att möjliggöra en bättre anpassning av undervisningen efter elevernas behov. Stödet ges företrädesvis i svenska och matematik. Däremot uppger rektorn, lärarna och elevvårdspersonalen att de inte kan garantera om stöd ges i övriga ämnen till de elever som har behov av det. Rutiner för identifiering av stödbehov i dessa ämnen är också mer oklar. Inspektörerna bedömer att skolorna bör säkerställa att eleverna får stöd i andra ämnen än svenska och matematik i de fall sådana behov finns.

Uppföljning av vidtagna åtgärder för elever i behov av särskilt stöd görs, enligt rektorn, lärarna och elevvårdspersonalen vid de elevvårdsmöten som hålls regelbundet på varje skola. Rektor deltar oftast vid dessa. Inspektionen visar att utvärdering och analys sällan sker utifrån ett organisatoriskt eller pedagogiskt perspektiv utan fokuserar på elevens egen förmåga att utvecklas. Inspektörerna bedömer att skolorna bör förbättra arbetet med att utvärdera och analysera resultatet av insatta stödåtgärder.

Om en elev är i behov av särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram upprättas, vilket sker på båda skolorna. Inspektörerna har tagit del av flera sådana och bedömer att de i huvudsak fyller de krav som ställs. Dock påpekar inspektörerna att åtgärdsprogrammen kan förbättras avseende uppföljning och utvärdering.

Det finns elever från båda skolorna som undervisas i små särskilda undervisningsgrupper förlagda till två andra skolor. För dessa elever ska rektor enligt grundskoleförordningen fatta ett formellt beslut med överklagandehänvisning. Sådana beslut saknas på skolorna, vilket måste åtgärdas.

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa och bedöma när särskilda stödinsatser behöver sättas in. Lärarna på skolorna dokumenterar elevernas kunskapsutveckling bl.a. i läsutvecklingsscheman (LUS), tester, diagnoser och nationella ämnesprov. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som ska ges under utvecklingssamtalet. Dokumentationen förs framför allt i ämnena svenska, engelska och matematik, medan den i övriga ämnena kan vara bristfällig. I samband med utvecklingssamtalet ska en individuell utvecklingsplan upprättas för varje enskild elev. Planen ska vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Inspektörerna har tagit del av exempel på individuella utvecklingsplaner. Ur dessa är det svårt att utläsa mål på lång sikt, vilket Skolverkets allmänna råd om den individuella utvecklingsplanen påtalar. Målen är oftast inte konkreta varför de är svåra att utvärdera. Skolorna har dock påbörjat ett arbete med att finna former för hur de individuella utvecklingsplanerna ska utformas så att de blir ett verktyg för skolan och eleven att nå uppställda mål. Inspektörerna bedömer att skolorna bör förbättra arbetet med de individuella utvecklingsplanerna.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Rektorerna i Roma skolområde har enats om att upprätta elevmappar för varje elev. I dessa samlas elevers eventuella åtgärdsprogram, resultatet av den kartläggning av varje barn som görs i förskoleklassen, de individuella utvecklingsplanerna samt resultaten av elevernas läsutveckling. Elevmapparna följer eleverna från förskoleklassen till och med årskurs 9.

Lärarna utvärderar elevernas resultat i samtliga ämnen genom prov, genom att bedöma inlämnade arbetsuppgifter och genom samtal runt genomgångna ämnesområden. Lärarna på båda skolorna uppger att de har en god bild av varje elevs kunskapsutveckling genom detta. Trots det kunde inte inspektörerna vare sig i intervjuer eller genom dokumentstudier se något exempel på hur lärarna dokumenterar och följer elevernas kunskapsutveckling mot de nationella kunskapsmålen i alla ämnen. Rektorn har ansvar för att skolan arbetar så att eleverna når uppställda mål. Dokumentation är en viktig del i detta arbete. Inspektörerna bedömer att skolorna bör förbättra arbetet med att bedöma elevernas kunskapsutveckling mot de nationella målen i samtliga ämnen.

Författningarna ställer krav på att varje lärare som genomför ett utvecklingssamtal ska ge elev och förälder en god bild av elevens skolgång. Detta sker genom att lärarna genomför utvecklingssamtal med alla elever varje termin. Dessa syftar till att lärare, elev och förälder samtalar om hur elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling bäst kan stödjas. Utvecklingssamtalet ska utmynna i en framarsyftande individuell utvecklingsplan som skriftligen sammanfattar de insatser som behövs för att eleven ska nå uppsatta mål eller i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. De flesta föräldrar och elever säger sig vara nöjda med utvecklingssamtalen. Dock uppger både lärare och föräldrar att elevens resultat inte tydligt kopplas till de nationella målen i kursplanerna i alla ämnen. Inspektörerna bedömer att utvecklingssamtalen tydligare bör kopplas till de nationella målen i kursplanerna i samtliga ämnen.

Det pedagogiska samarbetet mellan Dalhems och Endre skolors lärare har inte resulterat i att lärarna gemensamt diskuterar likvärdiga bedömningar på de nationella proven. Det är varje lärare som gör sina egna bedömningar. Tidigare i rapporten i avsnittet Kunskaper redovisas en stor variation av kunskapsresultaten under tre år. Rektorn angav som skäl att det kan bero på att en enskild lärare hade andra bedömningsgrunder än sina kollegor. För att kunna göra likvärdiga bedömningar är det viktigt att lärarna samverkar i dessa frågor, vilket inte skett. Inspektörerna bedömer att skolornas arbete med en likvärdig och rättvis bedömning bör förbättras och rektorns roll i detta arbete bör stärkas.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

I förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet föreskrivs att en skriftlig kvalitetsredovisning årligen ska upprättas som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Den ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts, en analys och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts. Inspektörerna bedömer att det för år 2005/2006 finns en kvalitetsredovisning som till viss del innefattar detta, med undantag av att det saknas en tydlig analys av resultaten. Varken personal eller elever har medverkat vid utarbetandet av kvalitetsredovisningen, vilket är ett krav enligt förordningen och måste åtgärdas. Inspektörerna bedömer att det av kvalitetsredovisningen tydligare bör framgå resultat utifrån nationella mål, analys av resultat och tydli-

gare förslag på åtgärder för utveckling. Elever och lärare måste medverka vid utarbetandet.

Skolornas kvalitetsarbete används inte för att förbättra elevernas resultat eller för att utveckla verksamheten mot de nationella målen. Inspektörerna bedömer att skolornas kvalitetsarbete bör förbättras i flera avseenden så att det på ett funktionellt sätt säkerställer att verksamheterna som helhet inriktas mot de nationella målen.

Ledning och intern kommunikation

Enligt läroplanen är rektorn pedagogisk ledare och chef för lärare och övrig personal samt har det övergripande ansvaret för att för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorsfunktionen är viktig och det nationella uppdraget är omfattande. Rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Det gäller såväl målen att uppnå för eleverna som de mål som anger inriktningen på kvaliteten i undervisningen. Rektorn har således ett uttryckligt ansvar för skolans resultat både kunskapsmässigt och resultatet av skolornas värdegrundsarbete. För att utöva sitt ledarskap ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan, ha utvecklat former för en systematisk kvalitetssäkring och hon eller han ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas i syfte att nå en ökad måluppfyllelse.

Rektorn uppges av samtliga intervjuade vara känd av alla men förtroenheten med alla verksamheter han leder är enligt lärarna inte tillräcklig. Rektorn lyssnar och försöker ordna verksamheten på ett bra sätt, men det saknas en djupare insikt i vissa delar av verksamheten. Rektorn deltar i regelbundna klasskonferenser, elevvårdsmöten och andra möten på de båda skolorna för att skaffa sig kunskap om verksamheten. Rektorn har också utsett en lärare på varje skola vars uppgift är att både föra ut och ta in information från verksamheten. Enligt både rektorn och lärarna är det mest praktiska frågor som avhandlas och lite utrymme ges för pedagogiska diskussioner. Personalen efterfrågar en tydligare pedagogisk ledning och saknar pedagogiska diskussioner över arbetslagsgränserna, något inspektörerna instämmer i bör utvecklas. Lärare och föräldrar har inte kännedom om mot vilka mål rektorn vill driva sina skolor.

Under den senaste tvåårsperioden har Endre skola byggts om och utökats med elever från den nu nedlagda Barlingbo skola, vilket eleverna uppger har fungerat bra. Däremot uppger lärarna att det kvarstår vissa svårigheter att sammanjämka synen på kunskap, lärande och elever mellan de båda skolorna, vilket inspektörerna bedömer är viktigt att utveckla. Rektorn har anvisat vissa kompetensutvecklingsinsatser för att ge lärarna möjlighet att ha trevligt och diskutera sig samman. Rektorn deltog inte, men uppger att det tydliggjordes att syftet var att sammansvetsa lärarlagen. Rektorn uppger även att lärarna själva undersöker den kompetensutveckling som gagnar både lärarna och eleverna. Därefter sker samråd med rektorn. Inspektörerna bedömer att rektors ledarskap i arbetet med att sammanjämka kunskapssynen hos lärarna på de båda skolorna måste förstärkas samt att kompetensutveckling anordnas utifrån verksamhetens behov.

Inspektionen har påvisat ett antal brister och förbättringsområden främst avseende: att beslut saknas för elever som placerats i särskilda undervisningsgrupper, att säkerställa att stöd ges i alla ämnen, att uppföljning och analys av åtgärder för elever i behov av särskilt stöd saknas, att värdegrundsarbetet i Endre skola inte gett ett tillfredsställande resultat samt att kvalitetsarbetet inte är inritat

på skolans utveckling att nå de nationella målen. Dessutom visar inspektionen skillnader i lärarnas kunskaps – och elevsyn enligt läroplanens intentioner på de båda skolorna.

Mot bakgrund av de brister och förbättringsområden som inspektionen pekar på bedömer inspektörerna att rektor måste stärka sitt pedagogiska ledarskap samt att rektorsfunktionen med resultatansvar måste utvecklas ytterligare.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som ska erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Tillgång till utbildning och information om denna bedöms generellt sett som god av inspektörerna. Elevens val finns dock inte på skolan, vilket är ett krav enligt grundskoleförordningen och måste åtgärdas. I grundskolans nationella kursplaner finns mål att uppnå i årskurs 5. Inspektionen visar att skolorna inte ger eleverna undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap, vilket skolorna måste åtgärda.

Personal

Rektor uppger att skolorna har utbildad personal för den undervisning de i huvudsak bedriver vilket även inspektionen visar. Lärarna på Dalhems skola ”byter klasser” för att undervisa i de ämnen de har utbildning för. Läraren i textilslöjd är inte utbildad för sitt ämne men har mångårig erfarenhet av att undervisa. Inspektörerna bedömer att skolorna har god tillgång till utbildad personal.

Materiella resurser

Inspektörerna har bedömt att läromedel, lokaler, skolbibliotek och användning av datorer ger förutsättningar för en ändamålsenlig undervisning.

Datum	Ort
2008-01-29	Stockholm

Christina Sjöberg

Åsa Rehnberg